

PM 2008:104 RIV (Dnr 322-465/2008)

En ny betygsskala (Ds 2008:13)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen ”En ny betygsskala” (Ds 2008:13) överlämnas och åberopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

I promemorian om en ny betygsskala föreslår Utbildningsdepartementet en ändring av gällande betygsskala. Där föreslås att en sexgradig betygsskala införs, fem betygssteg för godkända resultat och ett betygssteg för icke godkänt resultat. Beteckningarna föreslås utgöra en bokstavsskala, där A-E betecknar godkända resultat och F icke godkänt resultat. Detta ska gälla för samtliga skolformer dock ska icke godkänt resultat inte sättas i särskolan. Om underlag för bedömning *helt* saknas till följd av omfattande frånvaro ska betyg inte sättas, vilket markeras med ett horisontellt streck.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret anser att flit ska uppmuntras och med fler betygssteg lönar det sig bättre att studera.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget och anser att fler betygssteg innebär större möjlighet att differentiera mellan elever med olika resultat.

Mina synpunkter

Jag har länge velat se en ny betygsskala med fler betygssteg. Det förslag som kommer nu är mycket glädjande. Fler betygssteg leder till en mer rättvis bild av elevens kunskaper. Variationen i medelvärde kommer att bli större än idag, vilket kommer att premiera de elever som anstränger sig i skolan. Med en enhetlig betygsskala för alla skolformer där betyg ges kommer systemet att bli mer effektivt. Det är positivt att betyg nu också kommer att ges tidigare.

Enligt förslaget kommer det att finnas betygskriterier för betygsstegen A, C och E. Det är önskvärt att betygsstegen B och D exemplifieras, för att underlätta bedömningen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Som svar på remissen ”En ny betygsskala” (Ds 2008:13) överlämnas och åberopas denna promemoria.

Stockholm den 30 april 2008

LOTTA EDHOLM

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Sammanfattning av ”En ny betygsskala” (Ds 2008:13)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Därutöver anföras följande.

En eventuell förändring av betygssystemet måste ha målsättningen att göra systemet tydligt och rättvist. Det förslag som beskrivs i ärendet riskerar dock att bli ottydligt och genom sin ottydlighet skapa problem med att göra rättvisa bedömningar. Om det föreslagna systemet genomförs är risken stor att det inte blir hållbart över tid utan kan behöva ändras för att fungera på ett rättvist och användbart sätt.

För att betygen ska vara möjliga att använda som ett positivt instrument i elevens utveckling krävs att kunskapsmålen är kopplade till betygsstegen. I detta förslag saknas den kopplingen. Kriterierna för hur betygen ska sättas måste vara tydliga så att det är möjligt att göra rättvisa bedömningar.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. som svar på remissen ”En ny betygsskala” överlämnas och åberopas följande:

Man föreslår att dagens system med fyra betygssteg (IG, G, VG och MVG) ersätts med ett nytt system med sexgradigt system. Fler betygssteg skall ge större tydlighet och motivera eleverna att lära sig mera. Men så kommer inte fallet att bli.

Låt oss först titta på vilka kriterier ett målrelaterat betygssystem skall uppfylla. Kunskapskraven måste vara tydliga om ett målrelaterat betygssystem skall kunna fungera för eleverna. Här misslyckas förslaget om en ny betygsskala. Det kommer inte att finnas några nationella kriterier för de två nya betygsstegen som skall ligga mellan G och VG samt VG och MVG. Kriterierna för dessa mellansteg kommer att tas fram lokalt. Det gör att betygets roll som urvalsinstrument går förlorad. Istället för det uttalade syftet skapas här den verkliga ”flumskolan”.

Regeringens förslag till nya betygssteg är en dålig kompromiss mellan alliansens ideologi och skolans verklighet och en ren bluff gentemot lärare, föräldrar och elever. För inte är det så att elever, lärare och föräldrar har efterfrågat ett nytt system med otydliga betygssteg? Ett system där man kan ha olika betygs-kriterier i olika skolor och olika delar av landet?

Ett betygssystem är per definition något som skall vara exakt. Ett system som mycket för-enklat tydligt visar vilka kunskapskrav som eleven uppfyller. Ett system som enligt pedago-gisk forskning duger som urvalssystem men inte för att motivera elever att lära sig mera. Inte heller duger betygssystemet som system för att förmedla alla dessa ytterligare signaler som lärare oftast vill förmedla till både elever och föräldrar. Som lärare vill man förmedla mycket mer bara vilken kunskapsnivå eleverna ligger på.

Det är mycket som inte får plats i ett betygssystem som bara består av några siffror eller bokstäver. Därför behövs det andra utvärderingsinstrument i den svenska skolan. Vi vet ock-så från olika forskningsprojekt både i Sverige och internationellt att betyg inte fungerar som motivationssystem. Det nya förslaget till betygssystem avslöjar med all önskvärd tydlighet att endast betyg inte kan leva upp till de kriterier som vi måste ställa på ett modernt utvärde-ringssystem. Det tillför inga nya tydliga betygs-kriterier, det motiverar inte, det förmedlar inte den informationen som lärare, föräldrar och elever vill ha.

Vill vi verkligen vill lösa betygsfrågan på ett långsiktigt hållbart sätt måste vi också inse betygens inneboende problematik och möjligtvis använda betygen till det som de kan vara bra till, nämligen som urvalsinstrument, och utveckla nya system för motivation och information i skolan. Våra nya lösningar måste bygga på pedagogisk forskning, inte på politikens och föräldrars minnen från den egna skolgången.

Reservation anfördes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Därutöver framföra följande.

En genomgående kritik mot det nuvarande betygssystemet är att många elever upplever lärar-nas betygsbedömningar som orättvisa, bland annat för att betygsskalor är ett begränsat verk-tyg för läraren att förmedla vidare all nödvändig information och inspiration till eleverna.

Den kritiken kvarstår med förslaget till en ny betygsskala, som är än mer godtyckligt då det inte kommer att finnas några nationella kriterier för de två nya betygsstegen som ska ligga mellan G och VG samt mellan VG och MVG. Vänsterpartiet menar dessutom att man börjar från fel håll då man fokuserar på betygskalan och inte på själva betygssystemet.

Skolans olika verktyg måste alltid vara byggda utifrån att eleverna ska ha rätt till kunskap och den tillfredsställelse som det innebär. Ett fungerande betygssystem följer upp eleven utan att för den delen stigmatisera den enskilde. Istället fokuseras på skolans arbete med att ge eleverna rätt förutsättningar så att alla elever ska få de kunskaper som de har rätt till.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Roger Mogert, Tomas Rudin, Teres Lindberg och Malte Sigemalm* (alla s) med hänvisning till reservationen av (s) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

I promemorian om en ny betygsskala föreslår Utbildningsdepartementet en ändring av gällande betygsskala. Där föreslås att en sexgradig betygsskala införs, fem betygssteg för godkända resultat och ett betygssteg för icke godkänt resultat. Beteckningarna föreslås utgöra en bokstavsskala, där A-E betecknar godkända resultat och F icke godkänt resultat. Detta ska gälla för samtliga skolformer dock ska icke godkänt resultat inte sättas i särskolan. Om underlag för bedömning *helt* saknas till följd av omfattande frånvaro ska betyg inte sättas, vilket markeras med ett horisontellt streck.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Med fler betygssteg och med den värdeskala som föreslås kommer variationen i medelvärde att bli större än i dag. Jämförbarheten ökar i den mening att det med betyg som underlag går att jämföra elevernas kunskaper. Stadsledningskontoret anser att flit ska uppmuntras och med fler betygssteg lönar det sig bättre att studera.

Kontoret vill framhålla att berörd myndighet bör få i uppdrag att exemplifiera betygsstegen B och D så att det blir tydligt vad "till övervägande del kriterierna för nästa betygssteg" betyder.

Det är lämpligt att den nya skalan börjar användas samtidigt som reviderade kursplaner börjar användas.

Stadsledningskontoret förutsätter att staten, som beredningen föreslår, tar sitt ansvar att vidare utreda de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna och om regleringen enligt den kommunala finansieringsprincipen bör ändras när regeringen lägger fram sitt förslag till riksdagen.

Stadsledningskontoret vill poängtera vikten av att följa upp och utvärdera en förändring av betygsskalan och att berörd myndighet ges i uppdrag att se över dess tillämpning, funktion och genomslag.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 april 2008 att förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen och att beslutet förklaras omedelbart justerat.

Reservation anfördes av Roger Mogert (s), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Per Olsson (mp), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Inger Stark (v), *bilaga 1*.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till den överlämnade promemorian från utbildningsdepartementet om en ny betygsskala. Fler betygsteg innebär större möjlighet att differentiera mellan elever med olika resultat. Förvaltningen delar också arbetsgruppens förslag att det är lämpligt att den nya skalan börjar användas samtidigt som reviderade kursplaner börjar användas. Att promemorian föreslår en enhetlig skala för *samtliga* skolformer där betyg ges anser förvaltningen vara bra.

Förvaltningen vill också att berörd myndighet exemplifierar betygsstegen B och D så att det blir tydligt vad ”till övervägande del kriterierna för nästa betygssteg” betyder.

Förvaltningen instämmer i arbetsgruppens åsikter att det kommer att krävas långsiktiga och strategiska insatser för implementering och kompetensutveckling och att lämplig skolmyndighet ges i uppdrag att föreslå insatser och också beräkna kostnaderna för dessa.

Förvaltningen delar också uppfattningen om vikten av att följa upp och utvärdera en förändring av betygsskalan och att lämplig myndighet ges i uppdrag att se över dess tillämpning, funktion och genomslag.

RESERVATIONER M.M.

Utbildningsnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (s) enligt följande

En eventuell förändring av betygssystemet måste ha målsättningen att göra systemet tydligt och rättvist. Det förslag som beskrivs i ärendet riskerar dock att bli otydligt och genom sin otydlighet skapa problem med att göra rättvisa bedömningar. Om det föreslagna systemet genomförs är risken stor att det inte blir hållbart över tid utan kan behöva ändras för att fungera på ett rättvist och användbart sätt.

För att betygen ska vara möjliga att använda som ett positivt instrument i elevens utveckling krävs att kunskapsmålen är kopplade till betygsstegen. I detta förslag saknas den kopplingen. Kriterierna för hur betygen ska sättas måste vara tydliga så att det är möjligt att göra rättvisa bedömningar.

Reservation anfördes av Per Olsson (mp) enligt följande

Man förslår att dagens system med fyra betygssteg (IG, G, VG och MVG) ersätts med ett nytt system med sexgradigt system. Fler betygssteg skall ge större tydlighet och motivera eleverna att lära sig mera. Men så kommer inte fallet att bli.

Låt oss först titta på vilka kriterier ett målrelaterat betygssystem skall uppfylla. Kunskapskraven måste vara tydliga om ett målrelaterat betygssystem skall kunna fungera för eleverna. Här misslyckas förslaget om en ny betygsskala. Det kommer inte att finnas några nationella kriterier för de två nya betygsstegen som skall ligga mellan G och VG samt VG och MVG. Kriterierna för dessa mellansteg kommer att tas fram lokalt. Det gör att betygets roll som urvalsinstrument går förlorad. Istället för det uttalade syftet skapas här den verkliga flumskolan.

Regeringens förslag till nya betygssteg är en dålig kompromiss mellan alliansens ideologi och skolans verklighet. Och en ren bluff gentemot lärare, föräldrar och elever. För inte är det så att elever, lärare och föräldrar har efterfrågat ett nytt system med otydliga betygssteg? Ett system där man kan ha olika betygskriterier i olika skolor och olika delar av landet?

Ett betygssystem är per definition något som skall vara exakt. Ett system som mycket förenklat tydligt visar vilka kunskapskrav som eleven uppfyller. Ett system som enligt pedagogisk forskning duger som urvalssystem men inte för att motivera elever att lära sig mera. Inte heller duger betygssystemet som system för att förmedla alla dessa ytterligare signaler som lärare oftast vill förmedla till både elever och föräldrar. Som lärare vill man förmedla mycket mer bara vilken kunskapsnivå eleverna ligger på.

Det är mycket som inte får plats i ett betygssystem som bara består av några siffror eller bokstäver. Därför behövs det andra utvärderingsinstrument i den svenska skolan. Vi vet också från olika forskningsprojekt både i Sverige och internationellt att betyg inte fungerar som motivationssystem. Det nya förslaget till betygssystem avslöjar med all önskvärd tydlighet att betyg alena inte kan leva upp till de kriterier som vi måste ställa på ett modernt utvärderingsystem. Det tillför inga nya tydliga betygskriterier, det motiverar inte, det förmedlar inte den informationen som lärare, föräldrar och elever vill ha.

Vill vi verkligen vill lösa betygsfrågan på ett långsiktigt hållbart sätt måste vi också inse betygens inneboende problematik och möjligtvis använda betygen till det som de kan vara bra till, nämligen som urvalsinstrument, och utveckla nya system för motivation och information i skolan. Våra nya lösningar måste bygga på pedagogisk forskning, inte på politikens och föräldrars minnen från den egna skolgången.

Reservation anfördes av Inger Stark (v) enligt följande

En genomgående kritik mot det nuvarande betygssystemet är att många elever upplever lärarnas betygsbedömningar som orättvisa, bland annat för att betygsskalor är ett begränsat verktyg för läraren att förmedla vidare all nödvändig information och inspiration till eleverna.

Den kritiken kommer inte att lösas med det nuvarande förslaget som är än mer godtyckligt då det inte finns några nationella kriterier för de två nya betygsstegen som skall ligga mellan G och VG samt VG och MVG. Vi i vänsterpartiet menar dessutom att man börjar från fel håll då man valt att fokusera på betygsskalan och inte på betygssystemet. Skolans olika verktyg måste alltid vara byggda utifrån att eleverna ska ha rätt till kunskap och den tillfredsställelse som det innebär. Ett fungerande betygssystem följer upp eleven utan att för den delen stigmatisera den enskilde. Istället fokuserar den på skolans arbete med att ge eleverna rätt förutsättningar så att alla elever ska få de kunskaper som de har rätt till.